

Soạn văn 10 bài Chiến thắng Mtao-Mxây

1. Soạn văn lớp 10 Chiến thắng Mtao-Mxây ngắn gọn mẫu 1

1.1. Tìm hiểu chung:

1.1.1. Khái niệm sử thi

Sử thi còn được gọi là anh hùng ca – là những bài ca lịch sử, bài ca ca ngợi các anh hùng, nó gắn liền với những biến cố, sự kiện đặc biệt của lịch sử dân tộc trong một thời kì nhất định. Sử thi dân gian gồm có hai loại là Sử thi thần thoại và Sử thi anh hùng (sử thi Đăm Săn thuộc loại này)

1.1.2. Nội dung chính của sử thi Đăm Săn:

- Đăm Săn về làm chồng Hơ Nhị, Hơ Bhi, trở thành một tù trưởng hùng mạnh và giàu có.
- Đăm Săn có nhiều chiến công lớn khi đánh lại được các tù trưởng độc ác, giành lại được vợ và đem lại sự giàu có và uy danh cho bản thân và dân làng.
- Khát vọng chinh phục thiên nhiên, vượt qua mọi trở ngại của tập tục xã hội (chặt cây thần), cầu hôn nữ thần Mặt Trời. Trên đường từ nhà nữ thần Mặt Trời trở về, chàng chết ngất trong rừng Sáp Đen.

1.2. Tóm tắt đoạn trích:

Đoạn trích thuộc phần giữa của tác phẩm, kể về chuyện Đăm Săn đánh Mtao-Mxây để cứu vợ về: Sau khi về làm chồng hai chị em tù trưởng Hơ Nhị và Hơ Bhi, Đăm Săn trở nên một tù trưởng giàu có và uy danh lừng lẫy. Các tù trưởng Kên Kên (Mtao Grú) và tù trưởng Sắt (Mtao-Mxây) lừa lúc Đăm Săn cùng dân làng lên rẫy, ra sông lao động sản xuất đã kéo người tới cướp phá buôn làng của chàng và bắt Hơ Nhị về làm vợ. Cả hai lần ấy Đăm Săn đều tổ chức đánh trả và chiến thắng, vừa cứu được vợ lại vừa sáp nhập được đất đai, của cải của kẻ địch khiến cho oai danh của chàng càng lừng lẫy, bộ tộc càng giàu có và đông đúc hơn.

1.3. Hướng dẫn soạn bài

Câu 1 (trang 36 sgk Ngữ Văn 10 Tập 1)

Tóm tắt diễn biến trận đánh theo trật tự của các tình tiết và sự kiện.

1) Đăm Săn đến nhà Mtao-Mxây khiêu chiến nhưng Mtao-Mxây còn bốn cột chàng mà chưa chịu giao chiến ngay. Trước thái độ kiên quyết của chàng, Mtao-Mxây nhận lời thách đấu với sự run sợ (sợ bị đâm lén, trang bị đầy mình mà tỏ ra tần ngần, do dự, đắn đo...).

2) Bước vào cuộc chiến:

Hiệp đấu thứ nhất

- Hai bên lần lượt múa khiên. Trong khi Mtao-Mxây múa khiên trước, Đăm Săn vẫn giữ thái độ bình tĩnh, thản nhiên => bản lĩnh của người anh hùng.

- Kết quả hiệp đấu: Mtao-Mxây tỏ rõ sự kém cỏi nhưng vẫn cố ra vẻ huênh hoang.

* Hiệp đấu thứ hai

- Đăm Săn múa khiên: sức mạnh như gió bão khiến Mtao-Mxây hoảng hốt trốn chạy. Hắn chém Đăm Săn nhưng trượt nên phải đến sự cứu giúp của Hơ Nhị nhưng Đăm Săn đã đón được

- Kết quả: Nhận được miếng trầu của Hơ Nhị, Đăm Săn mạnh hẳn lên.

* Hiệp đấu thứ ba:

- Đăm Săn múa và đuổi theo Mtao-Mxây, đâm trúng kẻ thù nhưng áo của hắn không thủng, chàng nhờ đến sự giúp đỡ của Ông Trời nên đã cắt được đầu của Mtao-Mxây.

- Kết quả: Đăm Săn cứu được vợ, dân làng Mtao-Mxây nhất loạt theo Đăm Săn về ngôi làng mới.

Câu 2 (trang 36 sgk Ngữ Văn 10 Tập 1):

Cuộc chiến giữa Đăm Săn và Mtao-Mxây là cuộc chiến tranh mang tính chất thống nhất cộng đồng, không phải là một cuộc chiến tranh xâm lược nhằm mục đích tàn sát, cướp bóc và chiếm giữ. Chính vì thế mà thái độ

của nô lệ ở cả hai phía đối với việc thắng thua của hai tù trưởng cũng có những nét riêng:

- Ở phía Mtao-Mxây: Sau khi tù trưởng của mình thất bại, đông đảo nô lệ đều tâm phục và nghe theo lời vị tù trưởng mạnh hơn ("không đi sao được!... người nhà giàu cầm đầu chúng tôi nay đã không còn nữa"). Từ thái độ và hành động của đoàn người này chứng tỏ họ luôn mơ ước được sống trong no ấm, sự giàu có và mong có được một người lãnh đạo dũng cảm, tài ba bảo vệ cho mình.

- Ở phía Đăm Săn: Dân làng tung bừng náo nhiệt chào đón vị anh hùng của mình mới chiến thắng trở về. Họ đi lại sửa soạn vui mừng tấp nập không chỉ để mừng buôn sóc được mở mang, được hùng mạnh và giàu có mà còn để tiếp đón những người nô lệ mới bằng sự chân thành và hoà hợp ("... Các chàng trai đi lại ngực đung ngực... sao mà vui thế!").

Câu 3 (trang 36 sgk Ngữ Văn 10 Tập 1):

- Đoạn trích tuy miêu tả cuộc chiến tranh giữa các thị tộc trong thời nguyên thủy, thế nhưng lại không chú trọng miêu tả cảnh chết chóc đau thương. Trái lại, tác giả dân gian chủ yếu miêu tả cảnh chiến thắng tung bừng của phía Đăm Săn.

- Cuộc chiến dừng lại khi Mtao-Mxây thất bại. Thế nhưng sự thất bại của Mtao-Mxây không làm cho dân làng lo sợ, hoang mang. Họ ngay lập tức theo về phía Đăm Săn, hoà nhập với cuộc đồng mới một cách rất tự nhiên. Dân làng của Đăm Săn cũng vậy, họ đón tiếp những người bạn mới rất chân tình. Không khí của buổi tiệc sau chiến thắng tung bừng náo nhiệt vui say không hề có một chút gợn nào.

- Lựa chọn cách thể hiện nghệ thuật này, tác giả dân gian đã nhận ra tính tất yếu của cuộc chiến tranh thị tộc - đó là cuộc chiến tranh không kìm hãm sự phát triển của xã hội Ê-đê, mà trái lại, nó giúp những tập thể riêng lẻ hợp thành những tập thể lớn hơn, mạnh hơn, trở thành một dân tộc trưởng thành thực sự. Cách lựa chọn để hiện nghệ thuật ấy cũng là cách

để dân gian ngợi ca tầm vóc và sứ mệnh lịch sử của người anh hùng. Chỉ có những con người ưu tú của thời đại như vậy mới đủ sức đứng lên thống nhất các thị tộc nhỏ lẻ lại với nhau, gom những thị tộc ấy lại thành một cộng đồng lớn mạnh và giàu có.

Câu 4 (trang 36 sgk Ngữ Văn 10 Tập 1):

- Trong đoạn trích này, kiểu câu được dùng nhiều nhất là kiểu câu có sử dụng biện pháp so sánh: So sánh tương đồng (như gió lốc gào, như những vệt sao băng); so sánh tăng cấp qua những hình ảnh so sánh liên tiếp (tài múa khiên của Đăm Săn, tả số lượng người ngày càng đông đảo...); so sánh tương phản (tài múa khiên của Đăm Săn và Mtao-Mxây); lối so sánh, miêu tả đòn bẩy để miêu tả tài múa khiên để đề cao nhân vật anh hùng (tài múa khiên của Mtao-Mxây kém hơn Đăm Săn).

- Các hình ảnh thiên nhiên, vũ trụ được đem ra làm chuẩn cho các so sánh với các hình ảnh, sự vật xung quanh cuộc chiến. Dùng hình ảnh của vũ trụ làm nổi bật lên tầm vóc to lớn của nhân vật anh hùng: vẻ đẹp cường tráng bên ngoài và ý chí lớn lao bên trong. Đây cũng chính là nghệ thuật nổi bật của sử thi dân gian khi miêu tả hình tượng người anh hùng.

1.4. Luyện tập

Sự xuất hiện của Ông Trời (thần linh) và việc can thiệp của Ông Trời vào chiến thắng của Đăm Săn chứng tỏ ở thời kì ấy, con người và thần linh gắn bó mật thiết với nhau. Hay nói cách khác, nó là dấu vết của tư duy thần thoại trong sử thi, dấu vết của một xã hội chưa có sự phân hóa giai cấp rạch ròi. Tuy nhiên, dù có can thiệp vào công việc của con người nhưng thần linh chỉ đóng vai trò là người hỗ trợ cho hành động chứ không phải là người quyết định kết quả của cuộc chiến. Như vậy, trong mối quan hệ với các thần, người anh hùng vẫn giữ được vai trò quyết định và có tính độc lập riêng. Sắp đặt câu chuyện như vậy đã đề cao vai trò của nhân vật anh hùng, đề cao tinh thần dân chủ của thời thị tộc cổ xưa và thể hiện ước muốn được sống hòa hợp với tự nhiên.

2. Soạn văn lớp 10 Chiến thắng Mtao-Mxây ngắn gọn mẫu 2

Bố cục

- Phần 1(từ đầu đến cắt đầu Mtao Mxây đem bêu ngoài đường): Cảnh trận đánh giữa hai tù trưởng.
- Phần 2 (tiếp đến họ đến bãi ngoài làng, rồi vào làng): Cảnh Đăm Săn cùng nô lệ ra về sau chiến thắng.
- Phần 3(còn lại): Cảnh Đăm Săn ăn mừng chiến thắng.

Nội dung: Chiến thắng Mtao-Mxây

- Trọng danh dự, gắn bó với hạnh phúc gia đình và thiết tha với cuộc sống bình yên, phồn vinh của thị tộc, đó là những tình cảm cao cả nhất thôi thúc Đăm Săn chiến đấu và chiến thắng kẻ thù
- Ngôn ngữ trang trọng, giàu hình ảnh, giàu nhịp điệu, phép so sánh và phóng đại được sử dụng hiệu quả

Hướng dẫn soạn bài

2.1. Câu 1 (trang 86 sgk Ngữ văn 10 Tập 1)

- Đăm Săn đến nhà Mtao Mxây khiêu chiến nhưng hấn bốn cột chưa chịu giao chiến
- Hiệp đấu thứ nhất:
 - + Hai bên múa khiên
 - Mtao Mxây múa trước: tỏ ra yếu ớt và kém cỏi
 - Đăm Săn múa khiên: tỏ ra mạnh mẽ, tài giỏi hơn hẳn, thái độ bình thản
 - + Kết quả: Đăm Săn đâm trúng Mtao Mxây nhưng không thủng được áo giáp của hắn.
- Hiệp đấu thứ hai:
 - + Được trời mách bảo, Đăm Săn ném cái chày mòn trúng tai Mtao Mxây
 - + Mtao Mxây vẫn ngoan cố “mặc cả” hòng làm nhục chí chiến đấu của Đăm Săn
 - + Kết quả: Đăm Săn kết thúc số phận kẻ thù, cuộc chiến chấm dứt

⇒ Qua đó ta thấy một Mtao Mxây hèn nhát, kém cỏi đối lập hoàn toàn với một Đăm Săn hùng dũng, đàng hoàng, chính trực

2.2. Câu 2 (trang 36 sgk Ngữ văn 10 Tập 1)

- Cuộc đối thoại giữa Đăm Săn với dân làng:

+ Số lần đối đáp: gồm 3 nhịp hỏi – đáp .

+ Mỗi lần đối đáp có sự khác nhau: lần thứ nhất - Đăm Săn chỉ gõ vào một nhà, lần thứ hai gõ vào tất cả các nhà, lần thứ ba gõ vào mỗi nhà trong làng.

⇒ Qua cả 3 lần thấy được thấy lòng mến phục, thái độ hưởng ứng tuyệt đối, sự trung thành của dân làng.

- Hành động của dân làng:

+ Cuộc chiến giữa Đăm Săn và Mtao Mxây quyết định sự thắng thua của hai tù trưởng, và mang tính chất thống nhất cộng đồng.

+ Vì vậy, khi Đăm Săn giành chiến thắng, tôi tớ của cả hai buôn làng đều vui mừng, phấn khởi kéo đến ăn mừng

⇒ Thể hiện sự suy tôn tuyệt đối của dân làng với Đăm Săn, sự thống nhất hài hòa giữa quyền lợi và khát vọng của anh hùng sử thi với quyền lợi và khát vọng của cộng đồng

2.3. Câu 3 (trang 36 sgk Ngữ văn 10 Tập 1)

- Phần cuối đoạn trích chú ý nhiều đến miêu tả cảnh ăn mừng chiến thắng

- Ý nghĩa:

+ thể hiện tính chất của cuộc chiến tranh thị tộc trong xã hội Ê-đê: cuộc chiến không gây ảnh hưởng xấu đến xã hội mà giúp cho các bộ tộc nhỏ, rời rạc có thể hợp lại để tạo nên tập thể lớn mạnh.

+ người anh hùng sử thi được toàn thể cộng đồng suy tôn tuyệt đối. Qua chiến thắng của cá nhân anh hùng, sử thi cho thấy sự vận động lịch sử của cả một cộng đồng tộc người.

2.4. Câu 4 (trang 36 sgk Ngữ văn 10 Tập 1)

- Các chi tiết sử dụng phép so sánh

+ so sánh tương đồng các đoạn tả: tài múa khiên của Đăm Săn, cảnh đoàn người kéo về buôn của chàng, đoạn tả thân hình của Đăm Săn

+ so sánh tương phản: cảnh múa khiên của Đăm Săn và Mtao Mxây.

;- Các câu văn có dùng lối nói phóng đại:

+ Chàng múa trên cao, gió như bão; chàng múa dưới thấp, gió như lốc

+ Đoàn người đông như bầy cà tong, đặc như bầy thiêu thân, ùn ùn như kiến như mối

- Giá trị

+ những câu văn, đoạn văn này giống như một đòn bẩy, có tác dụng miêu tả chi tiết, cụ thể, làm nổi bật phóng đại vẻ đẹp, vị thế của người anh hùng.

+ lấy hình ảnh nhiên nhiên, vũ trụ để so sánh với Đăm Săn nhân dân muốn khẳng định tài năng, sức mạnh, tầm vóc của các anh hùng sánh ngang tầm với vũ trụ.

+ so sánh với sự vật, con vật gần gũi nơi núi rừng tạo sự thân thuộc, dễ hình dung

2.5. Luyện tập

- Vai trò của thần linh đối với cuộc chiến đấu và chiến thắng của Đăm Săn: là người đưa ra gợi ý, chứ không phải là người quyết định, làm nên kết quả cuối cùng của cuộc chiến.

- Vai trò của con người: là đối tượng trực tiếp dùng tài năng, sức mạnh của mình để tham gia cuộc chiến và giành chiến thắng cuối cùng trước kẻ thù.

⇒ Quan hệ giữa thần linh và con người rất gần gũi, mật thiết, thậm chí bình đẳng, thân tình.

Trên đây VnDoc.com đã giới thiệu tới bạn đọc tài liệu: Soạn văn 10 bài: [Chiến thắng Mtao-Mxây](#). Để có kết quả cao hơn trong học tập, VnDoc xin giới thiệu tới các bạn học sinh tài liệu [Soạn bài lớp 10](#), [Đề thi học kì](#)

[1 lớp 10](#), [Thi thpt Quốc gia môn Văn](#), [Thi thpt Quốc gia môn Địa lý](#), [Thi thpt Quốc gia môn Lịch sử](#) mà VnDoc tổng hợp và đăng tải.